

Almanya'daki Alman ve Türk Göçmen Aileler ile Türkiye'deki Ailelerin Bakış Açısından Erken Çocukluk Dönemi, Çocuk Gelişimi ve Ana-babalık: Erken çocukluk döneminde ana-babalık ve çocuğun doğası ve gelişimine dair ebeveyn inançları üzerine kültüriçi ve kültürlerarası karşılaştırmalı bir çalışma

Kassel Üniversitesi'nin İzmir'deki Yaşar Üniversitesi ile işbirliği halinde yürüttüğü proje, erken çocukluk ve ebeveynlik ile ilgili anne ve babaların inançlarını incelemektedir. Bu inceleme, anne ve babaların, çocuğun "doğası" ve gelişimiyle ilgili görüşlerinin ve çocuklarının yeteneklerine dair değerlendirmelerinin yanı sıra gelişim beklentilerine dair öngörülerini de içermektedir. Ayrıca, "Çocuğun bu yetenekleri edinmesine destek olunmalı mıdır? Olunmalıysa da bu destek kimden ve hangi yollarla alınmalıdır?" sorularına da yanıt aramaktadır. Bu inançlara göre, ebeveynler çocukların deneyim dünyasını şekillendirdiklerinden ötürü, onların sosyal ve duygusal gelişimlerini etkilemektedirler.

Almanya'daki (Türk) göçmen ailelerin anne-babalıklarına yönelik tartışmalar fazlasıyla basitleştirilmiş olarak ilerlemektedir. Geçmişlerinden ötürü bu ailelerin çoğunlukla eğitimde geleneksel anlayışı benimsedikleri; Alman aileler ve eğitim kurumlarıyla karşılaştırıldıklarında modern anlayıştan yoksun oldukları varsayılmaktadır. Hem Almanya hem de Türkiye'de çocukluk, gelişim ve eğitim gibi konulardaki ebeveyn algısı kültürel olarak şekillense de; sosyal ve kültürel değişim süreçlerine tabidirler (bağlıdırlar) ve bu nedenle de dinamik, çeşitli ve değişken olduklarını anlamak gerekmektedir. Kağıtçıbaşı'nın *Aile Değişme Modeli* (1996) bu modernleşme süreçlerini ele almakta ve aileleri 3 farklı modele ayırmaktadır:

Kırsaldaki toplumlar, güçlü aile bağlarıyla nitelendirilmekte ve anne-babalık çocuğun üzerindeki kontrol ve çocuğun aileye itaati etrafında şekillenmektedir (*Genel Bağlılık Aile Modeli*). Çocuğun bağımsızlığı bu modelde işlevsizken, Batılı-

kentsel bölgelerde aileler buna hayati derecede önem vermektedirler: Çocuklar ailenin gelirlerine katkıda bulunmamakta ve bağımsızlıkları ailenin geçimine tehdit oluşturmamaktadır (*Bağımsızlık Modeli*). Öte yandan Kağıtçıbaşı, ekonomi ve teknoloji yoluyla gelişmiş kentsel bölgelerin gelenekçi toplumlarında bağımsızlık ve aileye karşı duygusal bağ olgularının birlikteliğini tespit etmektedir. (*Duygusal Bağlılık Aile Modeli*)

Anne-babaların inançlarını araştırmak ve bu modeli göç olgusu içinde test etmek için Almanya'da 2 ile 5 yaş ve Türkiye'de ise 3 ile 6 yaş arası çocuklara sahip anne ve babalarla toplam 120 rehberli mülakat gerçekleştirilmiştir. Çocuğun doğası ve gelişimi, anne-babalık tarzları, anlamlı ve gerekli görülen eğitim konularına yönelik düşünceleri incelenmiştir. Almanya'da göç deneyimi olmayan Alman ebeveynler ile 1. ve 2./3. nesil Türk-Alman göçmen anne babalarla mülakatlar yapılmıştır. İzmir Yaşar Üniversitesi'ndeki araştırmacılar tarafından da, Türkiye'nin kentsel ve kırsal alanlarında eğitim seviyeleri değişkenlik gösteren ebeveynlerle mülakatlar yapılmıştır. Bütün bu mülakatların karşılaştırılmasının; göç, etnik ve ulusal kimlik, cinsiyet ve tabii ki toplumsal ve bölgesel kökenlere bağlı olarak gelişen anne-babalık modellerinin benzerlik ve farklılıklarına ışık tutması beklenmektedir.

Proje; kültür, göç, cinsiyet, eğitim ve bölgesel aidiyete yönelik ayrı bir görüş elde etmek amacıyla gelişimle ve erken çocukluk döneminde anne-babalıkla ilgili ebeveynlerin inançlarını, uluslararası ve kültürlerarası düzeyde karşılaştırmayı hedeflemektedir. Ayrıca, okul öncesi eğitim veren kurumlar için rehberlik hizmeti geliştirmeyi amaçlamaktadır.